Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

Qui petant tutores

urn:nbn:de:bsz:31-319110

Visual Library

.l.ꝑpter litē.§.licet vbi ad vniuerſū patrimoniū dicitur datus:lꝫ poſſet ſe excuſare de bonis q̄ ſunt in alia ꝓuincia.ſi igiꝭ habet neceſſe ſe excuſare:ergo valet datio:vt .ſ̄.l.ꝑxi.¶Ad hāc.l.rn̄det fateor ꝙ iudex originis poteſt dare tutorē qui adminiſtret tm̄ bona originis.ꝛ eodē modo iudex domicilij:q꞉ h̄ eſt quedā vniuerſitas:vt .l.ſi cuꝫ teſtō.ſ̄.de teſta.tute.Dico etiā ꝙ iudex tertij loci in quo nō hꝫ domiciliū neqꝫ originē poterit dare curatorē illis bonis:q̄ ſunt in ſua iuriſditiōe:cū curator dēꝭ ꝓ̄ncipaliter rebus nō pſone:vt.l.in copulandis.C.ō nu. ꝛ hoc vult dicere tex.in.l.iuriſperitos.§.cum oriundus. .ĩ.de excu.tuto.

Ex.l.ſequenti.

¶Qn̄ vnus tutor poſſit ꝓ alio eſſe fideiuſſor.

r **Romanus.** Poteſt qs dari tutor ei ꝓ quo teneꝭ.h.d.¶Op.ꝙ a creatiōe tutele nō appellatur:vt.l.i.§.ſi quis tutori.ĩ.quādo ap.ſit.Sol.dic ꝙ appellauit a ſnīa reprobante excuſationē.¶Ultimo no.hanc.l.in qua ē caſus ꝙ vnus tutor pōt eſſe fideiuſſor ꝓ alio.qđ intelligit dy. ſi eſt idoneus ꝛ ſoluēdo.alias ſecus:q꞉ hoc eſt in fauorē pupilloruꝫ qđ intelligas q̄tuꝫ ad hoc ꝙ iudex nō poſſit recipe contutorē in fideiuſſorē:ſed ſi recipit pauptas eiꝰ nō viciaret:vt.C.de iure do.l.mulier.qđ declarabo in.l. paupertas.ĩ.de excu.tu.ꝛ eſt argu.optimuꝫ.iſta.l.ꝙ plures accuſati vel inquiſiti vel ſimul cū armis inuenti poſſint inuicem fideiubere [a].

s **Si peregre.** Tutoribus datis debet per iudicem infra trigita dies nunciari.hoc dicit.facit.ĩ.ti.ij.l.quidam decedens.§.ſi.declara vt in glo.tua.

¶Qui petant tutores. Rubrica.

m **Matris.** Mater tenetur filijs impuberibus petere tutores ꝛ curatores non adultis.h.d.

Ex.l.ſequenti.

¶An agnatis qbꝰ ſpectat ſucceſſio imponaꝭ neceſſitas petendi tutorē:ibi.Op.Et an tutor legitimus qui debꝫ ſuccedere priuetur ſucceſ.ſi nō petierit tutorem:ibi.Itē Et quādo puniaꝭ mater nō petēſ tutorē:ibi.No.Et an petitio tutoris ōbeat eſſe cū effectu:ibi.No.ꝙ.Et an cū ſunt duo tutores legitimi eiuſdē gradꝰ an vnus ꝑ aliuꝫ excuſeꝭ:ibi.Quero.Et an ꝑ̄mo excluſo a ſucceſſiōe ꝑ negligentiam ſecūdo incūbat neceſſitas petēdi tutorem: ibi.Quero primo.Et an cum mater ꝛ extraneus ſubſtituti ſunt pupillo cui incūbat onus petēdi tutorē taliꝭ:vt ſi nō petant repellanꝭ a ſucceſſiōe ꝛ ꝑ̄mo de ſubſtituto vide: ibi.Et ꝑ̄mo.Et ſecūdo de matre vide:ibi.Secūdo.Et ꝙ neuter admittaꝭ ad ſucceſ.ibi.Quod neutri.Et qualiter ſubſtitutus a ſucceſ.poſſit repelli cū nō petijt tutorē vide:ibi.Circa.An autē excluſo ſubſtituto mater admittatur:ibi.Secūdo.ꝛ ibi.his ꝑ̄miſſis.Et an matre ꝛ ſubſtituto excluſis veniant alij:ibi.Tertio.

s **Si minores.** Pupillis petendi tutores ſunt a matre.alias ꝓ̄uatur ſucceſſione ꝛ a libertis q alias punientur ꝛ alij agnati vel cognati poſſunt hoc facere:ſed ſi neglexerint non punientur hoc dicit.¶Op.ꝙ etiam agnatis q ſpectant ſuccedere imponatur onus petendi tutores:vt .C.de legi.here.l.ſciant.So.dicit glo.intellige in agnatis illis quibus nō defertur hereditas ab inteſtato.ſi enī ōfertur tunc punirentur ſicut mater:vt.d.l.ſciant:ꝛ hoc ꝓbatur.ĩ.ad tertul.l.ij.§.quid ſi nepotibus:vbi dicit ō auia ita dicit glo.Iſta ſo.eſt recte cōtra iſtum tex.qui expreſſe dicit ꝙ hec neceſſitas eſt matri ꝛ libertis tantum impoſita.nec de iure antiquo reperitur ꝙ alijs agnatis imponeretur hec neceſſitas expreſſe nec per rōnem.rō eniꝫ quare matri imponitur neceſſitas eſt materna pietas:vt .l.matris.C.e.que ratio ceſſat in alijs agnatis.Non ob. ꝙ dicitur de auia.ideo enim auia eſt:q꞉ mater fuit:ꝛ iđo durat ratione materne pietatis.ꝛ appellatione matris continetur auia.ꝛ appellatione filiorum continentur nepotes in hoc caſu:vt.d.l.ij.§.quid ſi nepotibus.ĩ.ad tertul.ꝛ id quod dicitur in.l.ſciāt.ē[...]ova lex facta ꝑ theodoſium qui immutat ꝛ corrigit ius antiquum in hoc.ſ. ꝙ hodie ſit neceſſe agnatis qui ſunt ſucceſſuri ab īteſtato ſm̄ formam iſtius.l.ꝛ iſta inueſtigatio eſt vtilis:q꞉ cuꝫ illa.l.ſit contra ius antiquum debet ſtricte intelligi ꝛ nō extendi ad aliud q̄ ad id quod in eo expreſſum eſt:vt.l. precipimus.in ſi.C.de ap.quod fa.ad multa que dicā in .q.diſputata quam.ĩ.ſcribam.¶Op.iſta neceſſitas imponitur quando pupillus non habꝫ tutores legitimos: vt hac.l.in prin.ſed ipſe agnatus vł cognatus hodie eſt tutor legitimus qui ſperat habere hereditatem:ergo nō habet neceſſe petere tutorem.Dicit.Dy.intelligas hoc quando datus in teſtamento erat remotus vel excuſatꝰ ita ꝙ non vocabantur legitimi:ſed locus erat datiuo:vt .l.ſi ſub condi.ſ̄.de teſt.tu.vel eo caſu quo ꝓximior erat inabilis inabilitate temporali vel alijs caſibus in quibus locus eſt datiuo ſm̄ Dy.quod no ¶Sed contra iſtud oppo.de.l.ſciant.que loquitur ō illo agnato cui incūbebat onus petendi tutorem a tempore mortis ōfuncti.dicit enim tex.ſciant illi qui vocantur ad hereditatem pupilli ſi mortuo patre infra annum ꝛc̄.ſed ſi pupillus habuit in teſtamento tutorem qui eſt remotus vel excuſatꝰ non debuit ei peti tutor a tempore mortis:ergo illa conſtitutio non habet locum nec debet extendi cum ſit contra ius cōe:vt dixi.Rn̄deo teneo Dy.quod eniꝫ dicitur infra annum a morte teſtatoris ſubaudi:ꝛ imminēte neceſſitate:hoc ꝓbatur in ſimili in.l.iij.§.ſi quis hereditatem.ĩ.de ſta.li.¶Item aduerte ꝙ videtur colligi ex verbis Dy.ꝙ ſi ſucceſſurus ab inteſtato eſt tutor legitimus quod eſt quando non ſubeſt impedimentum ꝙ eo caſu non impediatur ſi tutorem non petierit:ꝛ ſic videtur ꝙ ſi inuentarium non faciat:ꝛ non adminiſtret non puniatur illa conſtitutione.Contrarium credo ſicut determiatum eſt in matre cui ſcilicet delata eſt tutela legitima ſi nō adminiſtret legitime punitur:ꝛ not.ĩ.ad tertul.l.ij.§.ſi mater.verſi.ꝙ ſi pater.Cum enim ipſe idem ſit tutor legitimus ad eius curam pertinet facere inuentarium:ꝛ legitime adminiſtrare.quod ſi non facit punitur.argu.ĩ. ad tertul.l.ij.§.idoneos ꝛ.§.ſe.Nec ob.quod dicit dy. q꞉ fateor ꝙ non punitur q꞉ non petijt:ſed quia non legitime adminiſtrauit:non ob.ꝙ hoc non dicitur in.l.ſciāt vt ibi dicam.¶Op.matri hodie defertur legitima tutela.per.l.vt in autē.matri ꝛ auie.ergo ei non imputatur ſi tutorem non petierit cum pupillus habeat cām legitimaꝫ:ita rn̄dit Dy.¶No.ꝙ mater ꝛ auia non cogūtur eſſe tutrices:ſed ita demuꝫ ſunt ſi volunt:vt.d.auc̄.matri ꝛ auie.iō cum nullus ſit legitimus remanent iura antiqua incorrecta quod placet:ꝛ per hoc determino text. iſtum qui dicit ꝙ mater tunc tenetur petere tutores quādo non habet tutores legitimos.hodie non poteſt habere tutores legitimos pupillus matre exiſtente anteq̄ mater ſit in mora:q꞉ ipſa prefertur omnibus legitimis: vt.d.auc̄.matri ꝛ auie.punitur ergo mater ſi tutores nō petierit ſi in mora fuerit:vel anteq̄ ſit per moram excluſa non renunciauit ita ꝙ deueniatur ad legitimum:ꝛ h̄ ꝓbatur de iure antiquo.in.d.l.ij.§.ſi mater.ver.ꝙ ſi pater.ſed ſm̄ iſta tēpora eo caſu quo mater non pōt eſſe tutrix legitima excuſatur ſi pupillus habet alium legitimū vt h̄ expreſſe dicit tex.ꝛ gl.no.C.ad tertul.l.matres.nec puto ꝙ matri imputetur ſi non petijt eos cogi adminiſtrare vel facere inuentarium:q꞉ huius cura nō videtur ei iniuncta.Nec ob.quod dicitur in.d.l.ij.§.idoneos.ꝛ .§.ſe.ꝙ cōſtitutio punit matrem ſi pupillis tutores non petierit:vt.ĩ.l.ꝑxi.ꝛ.d.l.ij.§.ſi mater.¶No.ꝙ dicit petierit quod eſt futurum vel preteritum ſubiunctiui:ꝛ ſic debet intelligi cum effectu:vt.l.i.in prin.ſ̄.quod quiſqꝫ iuris.vnde in petit.ab ea requiritur plenum officium:vt

a r Romanꝰ.fideiubere ſi plures delinquūt vel ſunt cōperti cū armis pt vnus fideiubere ꝓ alio.allegāt doc. iſtū tex.in.l.his.§.ſi ſeruus.de fideiuſ.ꝛ h̄ ꝙ dicit hic bar.intellige verū ſi nō ſūt ſuſpecti.aliaſ ſecus ſm̄ gl.ī autē.ō exhibi.reiſ.§.ſuſpe.ꝛ an.ꝛ qn̄ ſūt plures inqſiti poſſit vnꝰ ꝓ alio teſtificari.viđ angel.i.l.ſi.de ſicc.ꝛ bal.in l.qm̄ liberi.de teſti.ꝛ in .l.ſi.de accuſa.ꝛ viđ ſpe.in ti.ō teſti.§.i.v.qđ ſi q̄t.ꝛ ibi viđ oino io.an.ꝛ ad hanc doctrinā traditā ꝑ bar.hic adde bald.ꝑ illū tex.in.l.oēs.in.i.colū.de epi.et cle.ꝛ ange.ꝛ imo.in.l.reos.in prin.ō duo.reis.

.d.§.idoneos.hoc eſt ꝙ petat cum effectu:vt dixi ⁊ ita loquitur glo.in.d.l.matris.C.e.ſed quando legitimus ſubeſt nulla neceſſitas imponitur ſibi aliquo iure:ergo non debet puniri.Non.ob.quod no.glo. in.d.verſi.ꝙ ſi pater in.l.ij.ĩ.ad tertul.q: ibi loquitur quando locus non erat legitimo ꝓpter voluntatem defuncti qui voluit matrem adminiſtrare tutelam legitimam:⁊ ſic intellige ꝙ ibi non erat legitimus.Idem dicerem hodie in alia muliere que ſuccederet ab inteſtato:vt non puniatur per.l.ſciant.ſi pupillus habet tutoꝛem legitimum lꝫ nõ adminiſtret:q: nulla.l.reperitur.nam.l.ſciant imponit neceſſitatem ꝙ faciat ei dari tutoꝛem.quando vero.l.facit eum non loquitur.⁊ idem dicerem in ſubſtituto pupillariter.¶Quero quid ſi in teſtamẽto eſt datus tutor minus ſolẽniter.Rñdeo imputatur eis niſi petant confirmari:vt.l.credendũ.in pꝛin.ĩ.e.¶Quero quid ſi ſunt duo legitimi eiuſdeꝫ gradus:an vnus excuſetur ꝑ aliũ.Rñdeo ſi quidem vnus gerat ⁊ legitime alius excuſatur argu.l.credendum.ij.rñ.ĩ.e.ſed ſi vterqꝫ negligat vterqꝫ punitur per.l.ſi maritus in prin.ĩ.de adul.¶Sed ſi dicas quomodo hoc cum.l.ſciat loquatur ĩ eo caſu quo non ſunt tutoꝛes legitimi hoc non debet extendi ad iſtũ caſum.Rñdet lex noua ꝙtuncunqꝫ odioſa ⁊ penalis debet extendi ſm regulam iuris antiqui:vt not.in.l.quod vero.š.de legi.ſed.l.antiqua cautum eſt ꝙ ſi ille cui incũbit hec neceſſitas hoc faciendi negligat puniatur:vt.d.l.ij.§.idoneos.circa fi.§.ergo ⁊c̃.ſed quando eſt alius legitimus non ipſe tunc hec neceſſitas ſibi nullo iure imponitur.¶Quero pꝛimo excluſo a ſucceſſione ꝓpter negligentiam:an ſecundo incũbit neceſſitas petendi tutorem.Glo.hic in fi.dicit ꝙ non.Idem no.in.l.nepotibꝰ.C.e.⁊.d.l.ſciant quod eſt verum:vt declarabo in.q.diſputata quam.ĩ.ponam in tertio puncto.¶Quero qd ſi eſt ſubſtitutus extraneus ⁊ mater cui pꝛimo neceſſitas incũbit.Circa hoc diſputaui vnam.q.quam hic inſero de verbo ad verbum que talis eſt.Pupillus cui erat extraneus pupillariter ſubſtitutus deceſſit poſt annum a morte patris nullo ei exiſtente vel petito tutoꝛe a ſubſtituto vel matre:queritur an illius hereditas deferatur ſubſtituto vel matri vel neutri.¶Et pꝛimo videamus de perſona ſubſtituti:⁊ ꝙ non admittatur videtur caſus.C.de legi.here.l.ſciant.⁊ ꝓ iſta parte contra eum non eſt aliud allegandum.¶Contra ꝙ ipſe extraneus ſubſtitutꝰ admittatur.pꝛimo ꝓbatur:quia videtur caſus.ĩ.de exc.tu.l.amiciſſimos in prin.vbi ꝓpter tutelam non adminiſtratam non repellitur ab hereditate ſibi delata ex ſubſtitutione.facit.C.e.ti.l.tutoꝛ petitus.§.i.⁊ caſus videtur ĩ.l.credendum.§.ſi vero maritus.ĩ.e.vbi ꝓpter non petitum tutoꝛem non perditur id quod venit ex iudicio defuncti.Secundo ſic:ille cui incũbit onus petendi tutores tunc tenetur quando nullus eſt cui tutela legitima deferaꝛ:vt no.C.ad tertul.l.matres.ſed hec mater eſt que oẽm legitimum excludit ſeu pꝛecedit:vt in auc̃ matri et auie.⁊ in corpoꝛe vnde ſumitur:ergo ſubſtitutus excuſatur ſi non petijt tutoꝛes.Tertio ſic:quando ſũt due cauſe quarum vna eſt naturalis alia accidentalis: naturalis pꝛefertur:vt.š.de tutelis.l.qui habet in pꝛin.⁊ de lib.et poſthu.l.filio queꝫ in pꝛin.ſed hec eſt mater cui incũbit onus petendi tutoꝛem ex cauſa naturali:q: materna pietas facit eam ad hoc teneri:vt.C.e.l. matris.⁊.l.fi.itẽ eſt ſubſtitutus cui incũbit onus petendi tutoꝛem per accidens:q: ſubſtitutus:vt.d.l.ſciant.ergo mater ei anteponitur.non poteſt ergo ſubſtituto imputari negligentia donec eum pꝛecedit mater:vt.l.fi.C.q admi.ad bo.poſ.⁊ de ſucceſ.edi.l.i.in pꝛin.cum ſimilibus.Quarto ſic:nõ tenetur facere quis id quod factum non releuaret aliqd vt.š.ſi quis in ius vo.non ie.l.ij.in fi.⁊ de arbi.l. arbiter ſi calendis.⁊ vt leg.no.ca.l.hec ſtipulatio.§.diuus cum fi.ſed ſi ſubſtitutus petijſſet tutoꝛem nõ releuaret aliqd: q: mater in petendo pꝛefertur adeo ꝙ iudex debet dare eum quem petit ipſa:vt in autẽ.de nup.§.ſi quis autem tutelam.⁊ glo.hoc tenet in.l.ſi quis ſub conditione.š.de teſ.tute.¶Secundo videamus de matre:⁊ quo iure repellitur a ſucceſſione ſi non petijt tutoꝛẽ.Sunt caſus multarum.ll.ĩ.ad tertul.l.ij.§.mater.C.e.l.matres.⁊ qui petant tutoꝛes.l.ij.⁊.l.fi.⁊ inſti.ad tertul.§.penul.¶Ecõtra ꝙ mater admittatur ad hereditatem ꝓbatur pꝛimo ſic:tutoꝛ teſtamentarius prefertur matri.vt in auc̃.matri ⁊ auie.⁊ in coꝛpoꝛe vnde ſumitur.ergo eadem ratiõe ſubſtitutus cui incũbit onus petendi tutoꝛem in petẽdo pꝛefertur matri cum a teſtatoꝛe ſit ſubſtitutus.nõ ẽ ergo imputandum matri ſi non petijt:q: nec ad petendũ fuiſſet admiſſa.Secundo ſic:tunc matri imputatur ſi non petijt tutoꝛem filijs quando ipſa habet ius ſuccedendi ⁊ nullo iure eſt pꝛiuata:vt.ĩ.ad tertul.l.ij.§.ſi mater cum fi.⁊ ideo dicunt leges ꝙ eis quorum cauſa ſuccedẽdi nõ eſt pꝛima ⁊ potioꝛ in ſuccedendo non imputatur ſi tutorem non petierunt:vt.l.ij.⁊ fi.ad tertul.⁊.C.qui pe.tu.l.nepotibus.⁊ no.C.de legi.here.l.ſciant.ſed in ꝓpoſito in ſuccedendo cauſa ſubſtituti pupillariter ẽ pꝛima ⁊ potioꝛ:ergo matri non imputatur ſi tutoꝛeꝫ nõ petijt.Tertio ſic:tunc matri imputatur ſi tutoꝛem non petijt filijs: ſcilicet quando filij deceſſerunt inteſtati:vt.ĩ.ad tertul.l.ij.§.ſi mater ibi inteſtatoꝛum filioꝛuꝫ ⁊c̃.⁊.ĩ.e.l.credẽdum:vbi ſimiliter dicit teſtatoꝛum filioꝛum.ſed quando pupillus habet ſubſtitutum pupillariter non poteſt dici inteſtatus.ergo ⁊c̃.videtur ergo in dictis.ll.caſus ꝓ matre cum nullo alio modo pupillus poſſit eſſe teſtatus:niſi habendo ſubſtitutum:⁊ tunc eo caſu lex non grauat matrem in petendo tutoꝛem.Quarto ſic:quando filius deceſſit pubes matri non imputatur ſi tutoꝛem non petijt:rõ q: tunc filius ipſe potuit ſibi ꝓuidere teſtando vł petendo curatoꝛem:vt.C.ad tertul.l.matres.⁊.C.q pe.tu.l.matris in fi.Sed iſta eadem ratio eſt in caſu ꝓpoſito:q: ꝓuidit filio pater teſtando ⁊ etiam dando ſibi perſonam que petat tutoꝛem:ergo non eſt quid matri ĩputetur.¶Quod neutri deferatur ꝓbatur pꝛimo quando pluribus incũbit onus petendi tutoꝛem pupillo ſi vterqꝫ negligit vnus non excuſatur ꝓpter alium:ſed ambo puniuntur:vt patet in matre ⁊ liberto:vt hac.l.⁊.C.qui pe.tu.l.ij.ita in ꝓpoſito ſubſtitutus non excuſaꝛ ꝓpter matrem:⁊ ſic tanꝙ negligẽs non poteſt ſuccedere per.l.ſciant.C.de legi.here.Item mater non excuſatur ꝓpter ſubſtitutum:⁊ ſic etiam ab hereditate excluditur ipſa ꝑ dicta iura.Secundo ſic:regulariter quãdo plures tenẽtur ad dandum aliqd vł faciendum:vnus ꝓpter alium non excuſatur immo nihil ꝓhibet omnes in penam cõſtitui:vt.ĩ.de verbo.obli.l.ij.§.i.⁊.§.fi.⁊.l.ea.§.cato.⁊ de duo.reis.l.fi.ita in ꝓpoſito nec mater ꝓpter ſubſtitutuꝫ nec ſubſtitutus ꝓpter matreꝫ excuſatur ſed vterqꝫ cadit in penam:⁊ ſic ſucceſſione pꝛiuatur. Tertio ſic:quãdo pluribus incũbit onus faciendi aliquid licet ſit talis cõditionis ꝙ unus alteri pꝛeferatur:tamen donec vnꝰ ꝑoccupet ambo dicuntur ſimul teneri.ar.ff.de adul.l.ſi maritus pꝛeuenerit in pꝛin.vbi videtur caſus.q.noſtre.licꝫ ergo in petendo tutoꝛem mater pꝛeferatur ſubſtituto et ſubſtitutus matri:tamen quilibet eſt in moꝛa donec ad iudiciũ ꝓuocetur:⁊ ſic vterqꝫ excluditur ⁊ alij ſuccedẽt.Quarto ſic:quando filius deceſſit impubes matri incũbit onus petendi tutoꝛem filio iure quodam naturali ꝓpter maternam pietateꝫ:vt.C.e.l.matris.⁊.l.fi.⁊ ibi no.ſed hec pietas materna non tollitur licet filiꝰ habeat ſubſtitutum.durat ergo ratio legis:⁊ ſic lex.¶Item ſubſtituto incũbit onus petendi tutoꝛem ꝓpter ſpeꝫ ſucceſſionis:que ſpes durat etiam ſi ſit mater:quod apparet cuꝫ ratio legis duret in vtroqꝫ videtur ꝙ vterqꝫ excludatur ⁊ alij ſuccedant.So.in.q.pꝛedicta pꝛimo videndum eſt de perſona ſubſtituti.¶Circa que dico ꝙ ſi quidem qs vellet eum repellere:q: cum tutoꝛ eſſet teſtamentarius vel legitimus vel datiuus:⁊ ſe excuſat non poteſt:vt.ĩ.de excu.tu.l.amiciſſimos in pꝛin.⁊.l.tutoꝛ petitꝰ.e.ti.in.§.i ⁊ iſte caſus non pertinet ad.q.noſtram.Si vero uult qs

ſubſtitutū a ſubſtitutione repellere:q: pupillo
nō habenti tutorē nō petijt.⁊ tunc aut ꝓpter hoc
vult qs ſubſtitutū repellere a ſubſtitutiōe fidei
cōmiſſaria ⁊ nō pōt:q: illud cōſequit:vt ex bo/
nis teſtatoris nō pupilli:vt.j.e.l.credendū.§.ſi
vero maritus.⁊ ita intelligunt doc.l.ſciāt.C.de
legi.here.Aut quis vult repellere ſubſtitutū a
ſubſtitutiōe directa pupillari:⁊ tunc excludit ſi
infra annū ceſſauit:vt.d.l.ſciāt.⁊ hoc no.ꝙ intelli
go niſi excuſet ex aliqua iuſta cā:vt diximus in
matre.j.ad tertul.l.ij.§.ſi mater.⁊.§.ſe.qd not.
.C.ad tertul.l.matres.¶ Item intelligo iuſtā
cām eſſe ſi ſubſtitut' ignoraret ſe ſubſtitutū:vt
.C.qui pe.tu.l.q cū a matrib':⁊ ar.j.ad tertul.
.l.ij.§.ſi mater.v.ſed ſi forte abſēs: vbi pp abſē
tiā mater excuſat:eodē modo ꝓpter ignoran/
tiā facti.facit de iur.⁊ fac.ig.l.i.⁊ quis or.i bo.
poſ.ſer.l.ij.in pn.nec excuſat ſubſtitutus:iō qa
pupillus matrē hʒ:vt oñdit rōnibus p̄dictis fa
ctis ꝓ hac parte ad excuſandū ſubſtitutū.Non
ob.l.amiciſſimos:⁊.l.tutor petit' de excu.tu.et
.l.credendū:vt.ſ.patet.Nō ob.ſcōa rō que di
cit ſubſtitutū excuſari:q: mater ē cui legitima
tutela defert:q:illa nō eſt nec cogit ſed ei pmit
tit ſi vult:vnde pp eā nō excuſat ſubſtitut' qn̄
petere debeat.ita dterminat By.hoc qd eſt verū:
nō eni ſpes eius q nō pōt eſſe excuſat aliquem a
petēdo tutorē interī.ſufficit eni ꝙ tūc nō habe
at defenſores:vt hac.l.Non ob.tertia rō.ſ.ꝙ cā
naturalis prefert cauſe accidētali:q:illud verū
qn̄ effectus illarū cauſarū ſe nō cōpatiunt ad i
uicē:ſed qn̄ ſe cōpatiunt ⁊ vna ꝯcurrit cū alia:
qd pʒ per oīa iura in qbus cōcurrit obligatō na
turalis ⁊ ciuilis ita in ꝓpoſito nil īpedit qn ma/
ter teneat petere:⁊ etiam ſubſtitut' ſicut tenet
mater ⁊ libertus:vt hac.l.Nō ob.quarta rō.ſ.ꝙ
ſi ſubſtitut' peteret nil releuaret cū iudex debe/
at dare petitū a matre:q: illud nō eſt verū ſm
opi.multorum:vt dixi in.l.ſi qs ſub cōditiōe.ſ.
de teſt.tu.Sed poſito ꝙ illud eſſet verū:tn̄ pp
hoc ſubſtitut' nō excuſat:q: interī donec mat
tacet ſubſtitut' dicit eſſe in mora:⁊ ei currit tps
licet mater veniens p̄ferat:vt.j.de adul.l.ſi ma
ritus p̄uenerit in prin.q caſus eſt no.ad hoc.
¶ Secūdo vidēdū eſt excluſo ſubſtituto an ma/
ter admittat:an ipſo iure ipſa etiā excludatur:q: tu/
torē nō petijt:⁊ loquor d matre maiore.xxv.an/
nis que nullā excuſationē habet d illis que po
nuntur in.d.l.ij.§.q̄ mater.j.ad tertul.⁊ qd no.
C.ad tertul.l.matris.ſolū ergo hoc eſt inueſtigan
dum:an iuſta cā ſit excuſandi matrē:q: pupill'
habet ſubſtitutū.¶ Et ad hoc videndū p̄mit
to ꝙ d iure digeſtorū neceſſitas petēdi tutores
incūbebat ſolum matri ⁊ libertis:⁊ nullus alius
ꝓpter nō petitum tutorē priuabatur heredita/
te:niſi mater ⁊ auia:vt expreſſe dicit tex.h.⁊.j.
ad tertul.l.ij.§.ſi mater.ver.filijs autē.per iu/
ra vero.C.fuit introductū:vt hec neceſſitas i/
ponatur venientibus ab inteſtato:⁊ ſubſtituto
alias priuentur hereditate:vt.C.de legi.here.l.
ſciant.lʒ glo in.d.l.ij.qui pe.tu.videatur velle i
telligere iſtum tex.vt non contradicat.l.ſciant
ſed veritas eſt quod dixi.ſ.ꝙ olim alij a libertis
matre ⁊ auia non tenebantur petere tutores:vt
hoc expreſſe dicit tex.nec ratio que hic habebat lo
cum in matre:habebat locum in alijs venienti/
bus ab inteſtato:nam ratio eſt materna pietas:
vt.C.e.l.matris.§.ſi.⁊ ibi no.que ratio habʒ lo
cum in matre ⁊ auia non in alijs.¶ Ex hoc cō/
cludo ꝙ cum.d.l.ſciant.corrigat iura antiqua i
hoc:⁊ ſic eſt contra ius cōe debet ſtricte intelli/

¶ Si mio/
res.ꝙ hoc fa
ciant.ſed ꝙ
idē ſit i alijs
qd in matre
tʒ bart.i.d.
.§.cōfeſti.et
in.d.l.ſciāt ⁊
ſic eſt ꝯ ius.
⁊ de hoc p
bal.i.d.auc.
matres .C.
ad tertul.

gi:vt non extendatur vltra id quod in.d.l.exp̄ſ
ſum eſt:vt dicit tex.C.de ap.l.precipimus.in ſi.
⁊ de legi.l.quod vero.⁊.l.in his.¶ Sciendum
eſt ꝙ etiam matri imponitur neceſſitas petēdi
tutorem confeſtim.i.cum primū poterit ita ꝙ
annum nō tranſcendat:vt.j.ad tertul.l.ij.§.cō/
feſtim.ſed alijs ſuccedentibus ab inteſtato:⁊ ēt
ſubſtituto etiam datur annus.in.d.l.ſciant.licʒ
quidam doc.moder.dicant ꝙ.l.ſciant.debet in
telligi:vt loquatur de anno ſm formā dicti.§.ꝯ
feſtim.ſ.ꝙ ſtatim teneatur cum poteſt:licet an/
num nō poſſit tranſcendere.ꝓ quibus facit tex.
dicte.l.ſciant.cum dicit ſm.l.nō petierit ⁊ omni
bus ⁊c̄.Ex eo enim ꝙ dicit ſʒ.l.videtur ſe refer/
re ad dictum.§.confeſtim.ſed hoc non eſt be/
ne dictum.nam illud quod dicitur ſm.l.refert
ad verbum petierit.Eſt ergo ſenſus talis ſm.l.
hoc eſt ſm modum legitimum ⁊ permiſſum eis
in petendo tutores ⁊ ſic ſe refert ad hanc.l.
Mutatur ergo iſta.l.in hoc quia olim poterāt
ſed nolebāt ex permiſſione.l.hodie imponitur
neceſſitas:vt ſi non fecerunt quod.d.l.eis per/
mittit perdant hereditatem.Itē ſtatuit eis tē
pus ꝙ hoc faciant infra annum:nec eſt mirū
ſi mater aſtringitur pluſꝙ alij venientes ab inte
ſtato:q: in ea eſt duplex ratio.ſ.materna pietas
Item ſpes ſuccedendi in venientibus ab inte/
ſtato:⁊ ſubſtituto eſt ſola ſpes ſuccedēdi:⁊ iſta
interpretatio tanꝙ benignior admittenda eſt:
vt.l.benignius.ſ.de legi.maxime cum.d.l.ſciāt
ſit contra ius cōmune ⁊ etiam penalis.¶ His p̄
miſſis dico matrem nō teneri ſi non petit tuto/
rem filio infra totum illud tempus infra qd ſub
ſtitutus pōt petere quod ſic ꝓbo:certum eſt ꝙ
mater excluditur a ſucceſſione filij:⁊ a legitima
ꝓpter ſubſtitutionem pupillarē:vt.C.de ipu.
⁊ ali.ſub.l.precibus.⁊.ſ.de inof.te.l.pap.§.ſʒ
nec impuberis.⁊ extra de teſt.c.ſi pater.li.vi.ſʒ
ei qui excluditur propter teſtamentum a debita
portione ſibi licitū eſt omittendo facere quod
poteſt:⁊ ille inteſtatus decedat:nec videtur do
lo nec culpa facere:ſed iuſte dicitur facere:⁊ ab
omni pena excuſatur:⁊ iſtud eſt multū appro/
batum per iuriſconſul.vt.j.de le.ij.l.cum pater
.§.ticio.⁊ ſi quis omiſ.cā teſ.l.excuſat.⁊.l.ſi qs
autem.§.non ſimpliciter.⁊ ibi no.⁊.§.ſi patro/
nus.⁊ de inof.teſt.l.pap.§.quoniam autē q̄r
ta.⁊ etiam ꝓpter factū patris poteſt omitti he
reditas ex teſtamento impuberis:vt ſic impu/
bes decedat inteſtatus:vt.j.d acqui.here.l.iul.
alias incipit ſi pupillus.licitum eſt ergo matri i/
fra illud tempus quod datur ſubſtituto ad pe/
tendum tutores tacere:vt ſic ſubſtituti excludā
tur a ſucceſſione:⁊ pupillus inteſtatus dcedat.
Si enim diceres matrem infra illud tempus de
bere petere tutores iam preueniret ſubſtitutū:
⁊ ſic ꝓpter tutorem non petitū nō excludetur
a ſucceſſione:ut.j.ad tertul.l.ij.§.ſi mater.v.ſʒ
ſi forte abſens.quod eſſet abſurdum:⁊ contra
rationem precedentem:non enim tenetur ſub/
ſtitutionē conſeruare:ſed magis infirmare.ad
hoc faciunt omnes rationes ſupra facte ꝓ ma/
tre:ſed ſi mater eſſet inſtituta in tabulis pupilla
ribus in legitima ſua:tunc ceſſaret ratio predic
ta:ut.d.l.excuſatur.⁊.l.quod autem.§.ſi patro
nus.j.ſi quis omiſ.cau.te.Preterea ſi ponim'
ſubſtitutum eſſe talis conditionis ꝙ impoſſibi/
le ſit eum excludi ꝓpter excuſationē predictā:
ut ſi ſubſtitutus eſt minor:nec eſt poſſibile eum
effici maiorem infra pupillarem etatem eius cui
facta eſt ſubſtitutio:tunc enī in matre ceſſat rō

p:edicta: ⁊ ſi ceſſauit petere tutorez p:iuaṙ he/
reditate pupilli ſi quoquo modo ad eum de/
uolueret ſubſtituto mo:tuo vel repudiante.p
.d.l.ij.§.ſi mater.ff.ad tertul.⁊ H.⁊.C.e.ti.l.ma/
tris.cum ſi.nec excuſatur mater ꝓpter ſubſtitu/
tum.hoc enim nulla.l.cauetur.lʒ enim ſit ſubſti
tutus adhuc ſubeſt materna pietas que facit eā
teneri:vt ꝓbatur.ſ.in allegationibus ꝓ tertia
parte factis.Nec ob.rōnes facte.ſ.ad excuſan/
dum matrem.Non enim ob.p:ima rō que dicit
ꝙ ſubſtitutus in petitione debet p:eferri:ideo
mater debet excuſari:q: poſito ꝙ eſſet verū ſub
ſtitutum p:eferri:tamen interim dum ambo ne
gligunt vtriqʒ imputatur negligētia:vt.l.ſi ma/
ritus p:euenerit.in p:in.ff.de adul.Sed an ſub/
ſtitutus p:eferatur pōt eſſe dubium.Pone ma
trem ⁊ ſubſtitutum cōcurrere in petitione tuto
rum:⁊ petunt diuerſos quid faciet iudex.Rn̄.nō
tenetur ſequi conſiliuʒ matris nec ſubſtituti:vt
.ff.e.l.ſi.⁊ dixi plene in.l.ſi quis ſub conditione.
de teſta.tu.ſed ſi vult nō puto eum errare ſi p:e
ferat ſubſtitutum.nam in his que pertinent ad
tutelam p:efertur is qui ſperat ſuccedere.licʒ in
educatiōe p:eferatur mater:vt.C.vbi pu.edu.d
.l.ſi.⁊ ibi no.per glo.Non ob.ratio ſecunda:q:
illa ratio non ꝓcedit in matre.nam etiam ſi nō
ſperat ſuccedere materna pietas facit eam tene
ri ad petendum tuto:em:vt dictum eſt.Nō ob.
ratio tertia:q:.d.ll.imponunt matribus neceſſi
tatem petendi tuto:es filijs ſimpliciter.ſed tam̄
p:iuent eas ſucceſſione filio:um inteſtato:ū:vn/
de ſufficit ad p:iuandum eam ꝙ tempo:e quo
mater vult ſuccedere filius reperiatur inteſtat⁹.
⁊ ſic fateo: ꝙ de iure antiquo ſi mater eſſet ſub
ſtituta nō p:iuareṫ illa ſucceſſione:q: filius non
eſt inteſtatus.ſed hodie p:iuatur per.l.ſciant.
Non ob.quarta ratio:q: licet teſtato: ꝓuiderit
filio de herede nō tamen ꝓuidit de tuto:e nec d
eo qui peteret tuto:em directo licet ipſi ſubſti/
tuto neceſſitatem imponit petendi tuto:em.

¶ Tertio eſt videndum an aliquo caſu exclu da
tur mater ⁊ ſubſtitutus ⁊ veniant alij.Et cōſtat
ꝙ poſſibile eſt ſubſtitutum excludi:q: non petit
tuto:em.matrem vero mo:te vel repudiatione.
¶ Item econtra matrez excludi ꝓpter tuto:eʒ
nō petitum:ſubſtitutuʒ repudiatione vel mor/
te tunc ſine dubio veniunt alij.dubiuʒ vero eſt
an ſubſtitut⁹ vel mater poſſint excludi ꝓpter n̄
petitum tuto:em:que dubietas deſcendit ex eo
ꝙ lex videtur velle ꝙ p:imo excluſo ꝓpter non
petitum tuto:em ꝙ non excludantur ſequētes:
vt.l.ij.in ſi.ad tertul.⁊ no.C.qui pe.tu.l.nepoti
bus.⁊.d.l.ſciant.de legi.here.⁊ hac.l. Siue er/
go mater excludatur p:imo non debet poſtea
excludi ſubſtitutus:ſiue econtra.ſi p:imo exclu/
datur ſubſtitutus nō debet poſtea mater exclu/
di.Sed ad hoc dicendum eſt ꝙ alias d iure an
tiquo alijs a matre ⁊ auia non imponebatur ne
ceſſitas petendi tuto:es:vt dictum eſt.ideo ma
tre excluſa ſequentes agnati non poterāt exclu/
di ꝓpter negligentiam.ita.loquitur.l.ij.in ſi.ff.
ad tertul.⁊ gl.ſ.alle.Sed ſi eſſet mater ⁊ auia[a]
cum vtriqʒ imponatur neceſſitas petendi tuto/
res puto ambas poſſe excludi ꝓpter negligen/
tiaʒ per rōnes ſuperius factas ꝓ tertia parte.lex
enim neceſſitatem imponit auie:nec diſtinguit:
vtrum pupillus habeat matrem vel non.credo
tamen ꝙ p:ius matrem debeat expectare nec d
beat auiam p:ecipuam feſtinatione p:euenire:
vt.ff.de iure ſi.l.edicto.§.cum autem.⁊.C.d his
qui.vt indi.l.ſo:o:em.⁊ quod ibi no.⁊.C.q ad/
mit.ad bo.poſ.po.l.ſi.Nec ob.ff.d adul.l.ſi ma
ritus p:euenerit.⁊ quod.ſ.dictum eſt.Rn̄.ad
illam.nam mater ⁊ auia vocantur ex eadem cā:
ꝓpter pietatem maternaʒ que cā reſpicit matrē
per p:ius ⁊ auiam per poſterius:⁊ illo o:dine i/
cūbit eis onus petendi tuto:em.ſʒ mater ⁊ ſub/
ſtitutus vocantur ex duabus cauſis ſeparatis[b]
quaruʒ quelibet ſe habet ad qualibet per p:i⁹:
⁊ eis ſimul incūbit onus petendi tuto:em per p
us matri rōne materne pietatiſ:ſubſtituto rōne
ſperate ſucceſſionis.ſimile in.d.l.ſi maritus p:e
uenerit ꝓuocatur enim pater ad dolo:em rōne
paternitatis:maritus ratione maritalis affectio
nis.licet enim iſta ratio ſit magis intenſa:vt.l.
.iij.in ſi.ff.de adul.non tamen eſt per moduʒ po
ris.⁊ ideo concurrunt ⁊ ſimul currit tempus de
iure antiquo de iure vero.C.per.l.ſciant.dico ꝙ
illa pena imponitur ſolum illis quo:um eſt p:i/
ma ſpes ſucceſſionis patre mo:tuo:vt ex tex.hu
ius.l.manifeſte colligitur.Si ergo p:im⁹ exclu/
ditur[c] ꝓpter non petitum tuto:eʒ alius ad quē
incipit pertinere ſpes ſucceſſiōis nō p:iuabitur
ea ſi tuto:em non petijt:q:.l.illa hoc non dicit:
nec debet extendi cum ſit contra ius cōe:vt.ſ.
in p:imo puncto oñſum eſt:⁊ ſic glo.in.d.l.ſci/
ant bene loquitur.¶ Nunc ad propoſitum di
co ꝙ poſſibile eſt ſubſtitutum ⁊ matrem ſimul
excludi ꝓpter non petitum tuto:em:vt ſi ē ſub/
ſtitutus ⁊ matri in tabulis pupillaribus eſt relic
ta legitima:vt dictum eſt in ſecundo pūcto.Itē
ſi ſubſtitutus eſt excluſus p:imo ꝓpter non pe/
titum tuto:em:⁊ tunc incipit currere temp⁹ ma
tri.ceſſat enim cauſa ꝓpter quam excuſabatur.
matri enim omni tēpo:e quo filius eget tuto:eʒ
imponiṫ neceſſitas:hoc eſt ſiue tēpo:e mortiſ ſi
ue poſtea.ideo leges vulgares ad hoc allegate
dicunt matreʒ puniri ſi prio:ibus reiectis alios
non petierit.Sed ſi poneres matrem primo ex
cludi ꝓpter non petitum tuto:em:q: primo ei
incūberet onus:tunc impoſibile eſt ſubſtitutuʒ
excludi.Exempluʒ pupillo eſt ſubſtituta mater
primo loco extraneus ſecūdo loco: tunc ſi ma/
ter excluderetur ꝓpter non petitum tuto:ē nō
excluderetur ſubſtitutus poſtea:q: mo:tuo pa/
tre pupilli prima ſpes ſucceſſionis erat talis ſub
ſtituti:⁊ ſic ad eum non po:rigitur:vt.d.l.ſciāt.
Diſputata fuit h.q.per me i ciuitate peruſij.an
no domini.M.ccclx.

Si quidem.[d] Qui litigaturus eſt cum pupillo non dʒ
ipſe petere tutorem:ſed alijs nunciare quibus
negligentibus iudici debet referri.h.d.¶ No.
ibi hoc ipm ⁊c̄.ꝙ debet iudici notum hoc fieri
quō illi qui preferuntur in iure petendi hoc ne/
gligunt.dixi tibi plene in.l.tutor ſi fuerit petit⁹
.ſ.ti.i.verſi.ſed tunc quero quid ſi iudici.in.iij.
colum.

Ex.§.ſequenti.

¶ Ubi minor poteſt per ſe ſtare in iudicio pōt
ꝓcuratorem cōſtituere.

Curatores[e] Minores petūt ſi
bi curatoreſ per ſe vl
per ꝓcuratorem.hoc dicit.¶ Quero qualiter
conſtituatur iſte ꝓcurator a minore.Glo.vari/
ant.Iſta eſt veritas.vbicūqʒ minor habet legiti
mam perſonam ſtandi in iudicio per ſe pōt con
ſtituere ꝓcuratoreʒ:nec requiritur curator vel
tutor:ita loquitur iſte tex.fa.ff.de iniur.l.ſed ſi
vnus.§.idem rn̄dit.alias ait.⁊.ff.de manumiſ.
vindic.l.etiam.§ alius.⁊.ff.rē ra.ha.l.iij.§.pe.⁊
qd ibi no.⁊ p Inno.extra de reſti.ſpo.c.ex pte.

a ¶ Mater ⁊ auia.vid bal dū i.d.auc. matres .C. ad tertul.

b ¶ Cauſis ſepatis. vide bar.in cōſil. incip.and.ꝯdidit.

c ¶ Prim⁹ excludiṫ.ꝯtrium tʒ bar.i .l.nepotib⁹. .C.q pe.tu. ⁊ vid ꝙ no. i.l.qd ergo .§.i.de infa.

d ¶ Siquidē ibi i text.ipe qdē non petit ⁊c̄. ⁊ ſic no.in materia hui⁹ ti.ꝙ qlibʒ pōt petere dari tutorē pupllo etiā ſi tutor talis dari nō pōt.l.iij. ⁊ ibi bal.C. d neg.geſt.

e ¶ Curatores no.ꝙ illis caſib⁹ qui bus pōt tuto: eſſe i iudicio:pōt cōſtituere ꝓcuratoreʒ p ſe ſolū.⁊ q ſint illi caſus.vide p gl.⁊ innocē.in.c.ex parte.el.i.d appel.⁊ no. in.l.i.in ꝑn:.C.q le.p.et adde tex.i c ſi.de iudi.in vi.p bart.in .l.neqʒ.C.d ꝓcur.⁊ in.l. inuitus .§. his q.⁊ ibi gl.⁊ guil.c. ti.⁊ bal.in.l. etiā.de ma. vindic.p inno.in.c.cuʒ .i.⁊ a.de re iud.p moder.i.c.icellexim⁹ d iu.

¶ Quero an ali⁹ poſſit petere ꝓ mioꝛe cauēdo de rato. Rn̄. ſic vt. l. mut⁹. §. ſi, is q. ſ. de ꝓcur.

c **Uratorez** Tutoꝛ non pōt petere curatoꝛez pupillo: ꝛ qui legitime nō petierit tutorem ꝓ nō legitimo hr̄. h. d. ꝛ breuiter.

Qui qualitercūqz Remotus a tutela non tenetur alium petere. h. d.

d **Ecreto** No. ꝙ pꝛioꝛes poſſūt dare aliquem iudicez turorē. hoc dicit.

Ex. l. ſequenti.

¶ An valeat tutoꝛis datio facta a iudice ſine inquiſitione.

c **Redendum** Mat̄ q̄ tutoꝛez nō petijt cōfirmari vel in locuz excuſati alium dari cuz alius nō ſupereſſet ꝑdit ſucceſſionē filij nō id quod ei debetur ex teſtamēto mariti: nec ſibi imputatur ſi vt ſuſpectuz non petijt remoueri. hoc dicit. in pꝛin. ſecundum rn̄ſum declara per ea que dixi. ſ. l. ij. ¶ Op. ad ꝟ.ᵃ ſi vero maritus. C. ad tertul. l. omnez ꝛ de legi. here. l. ſciāt Glo. ſo. veritas eſt quicquid matri debetur: vt ab ipſo pupillo iſtud perditur. ſed hic fideicōmiſſum debebatur: vt ex bonis mariti ideo non perdit: qꝛ circa bona mariti mater nō dliquit ſʒ Ja. de are. ꝛ Pe. ꝛ no. per Cy. in. d. l. ſciāt. examina: vt in. q. diſputata. ſ. e. l. ij. in pꝛimo pūcto ¶ Uenio ad finem ꝛ quero mater petijt tutoꝛē filio quem iudex dedit ſine inquiſitione an valeat ᵇ. Uidetur ꝙ nō: dicitur enim h̄ ꝙ dat⁹ a matre nō confirmatur ſine inquiſitione. Cōtrariuz eſt verum. licet enim iudici cum inquiſitione et ſine dare tutoꝛem: vt. l. qui habet. §. pe. ſ. de tutel. Non ob. iſte tex. qꝛ quando mater petijt tutoꝛem dari in teſtamēto filio: tunc iſte non confirmabitur ſine inquiſitione ad hoc: vt habeat vim tutoꝛis confirmati qui pꝛefert alijs legitiis ꝛ datiuis: vt dixi in. l. i. ſ. de confir. tu. ſed ſi mater petijt tutoꝛem ſimpliciter: ꝛ iudex cōfirmat ſine inquiſitione: vt ſit tanq̄ ſimplex datiuus: lʒ ei ꝛ poſſet etiam abſqz matris petitione facere: ita intelligit glo.

a c Redēdū op. ad ꝟſi. ꝛ hāc glo. in ꝟ. tu dic alit ꝓ no. alleg. oldr. in cōſi. lxxxix. et eſt in ſimili alia glo. in. l. ꝓci bus. in. ꝟ. ſi. deicōmiſſi: quas dāna. ui in. d. l. ꝓcibus. i. ix. co. lū. C. d ipu. ꝛ in. l. cētu rio. i. ix. char ta. poſt bar. . j. de vul. et pupil. ꝑ illuz tex. ꝛ ꝑ tex. i . c. ſi pater. d teſta. in. vi. b ¶ An valeat. An valeat ſemꝑ tutele datio ſine inqſitōe. vid l. ij. C. de cō fir. tu. ꝛ vid qd no. in. l. i C. de tu. q ſa tis nō dde.

¶ De admini. tu. Rub.

¶ De adminiſtratione ꝛ periculo tutoꝛuz ꝛ curatoꝛum. Rubꝛica.

¶ Cōtinuatio eſt de ſe manifeſta.

Ex. l. ſequenti.

¶ Tutoꝛ an cogaſ admiſtrare ꝛ quo iur ꝛ quo modo cogend⁹ ſit. ꝛ quid ſi tutoꝛ vult gerere ſʒ alius nō admittit qualiter fiet coactio.

g **Erere** Tutoꝛ an cogitur admiſtrare ꝛ ad eum ſpectat ꝑiculum ex quo ſcit ſe datuz. hoc dicit.

¶ Op. ꝙ tutoꝛ nō cogitur adminiſtrare. vt. j. d auc. tu. l. ſi tutoꝛ. So. h̄ loqtur in tutoꝛe q nunq̄ geſſit: ibi in eo q aliqn̄ geſſit: tn̄ in aliquo actu nō vult auctorari. in quo diſtigue: vt ibi rō: vt ille q nunq̄ geſſit incipiat teneri actione tutele. iō cogiſ. ¶ Sʒ op. etiaʒ ille q nunq̄ geſſit teneſ vtili: vt. l. ita autem. §. geſſiſſe. j. e. ſed inter vtilē ꝛ directaʒ non eſt differentia: vt. l. actio. ſ. de neg. geſ. ergo nō videſ rō quare h̄ magis cogatur q̄ ille q geſſit aliqd. Rn̄. ille q nō geſſit nō pōt remoueri ꝓpꝭ doluz latā culpaʒ ꝛ leuē: vt. l. h̄ enim. §. q nihil. . j. de ſuſpec. tu. ſed qui gerit pōt remoueri ꝓpꝭ dolū latā ꝛ leuē culpā: vt. d. l. hoc eniʒ. ꝛ ideo intereſt pupilli: vt gerat. ꝛ ꝓpter hoc cōpelliſ: vt h̄ ſm Dy. Eſt ꝛ alia rō validioꝛ: qꝛ quando gerit nō obligatur fideiuſſoꝛ ex ꝓmiſſione rem pupilli ſaluaʒ foꝛe: vt. l. nō quaſi. §. illud reʒ pupil. ſal. fo. ¶ Iteʒ intereſt pupilli: vt adminiſtret: ꝛ eum bonis moꝛibus infoꝛmet: vt. l. ſcire opoꝛtet. §. ſi. ſ. ti. ij. ¶ Quero qualiter fiat iſta coactio. Dicit glo. captis pignoꝛibus. ꝛ mulcta indicta: vt. l. i. ſ. ſi quis ius di. nō obtem. ꝛ de ven. inſpi. l. i. §. de inſpiciendo. ¶ Quero quo iure fiat iſta coactio. Rn̄detur ꝙ officio iudicis: vt h̄ patet ex eo ꝙ dicit cogi ſolent: ꝛ puto ꝙ nō ſit neceſſarius libellus nec aliquis oꝛdo: cum quolibet loco ꝛ tempoꝛe expediri poſſit: vt. l. qui habet. §. pe. ſ. de tutel. ꝛ. l. ij. de ferijs. ¶ Sed quero pone ꝙ tutoꝛ vult gerere ꝛ alius non admittit: qualiter ꝓuidetur tutori. Rn̄deo ſi eſt contutor ille qui non admittit ex hoc poteſt accuſari: vt ſuſpect⁹ vt. l. act. j. e. Si vero eſſet pupillus vel adultus tunc cogeretur eum admittere officio iudicis. datur enim inuito: vt. ſ. de tu. ꝛ cur. da. ab his. l. illud etiam. hoc eſt quod dicitur ꝙ accipit res ꝑ decretū: iudicis vt. l. ſi. in fin. C. arbitriū. tu. facit. l. legitimos in ꝑn. ꝛ qd ibi dixi. d le. tu. ¶ Uenio ad verſi. ex quo: quē declara plene ꝑ glo. j. e. l. quidā decedens. §. ſi.

Ex. §. ſequenti.

¶ Contra quem debeat foꝛmari libellus cum agitur cum pupillo hn̄ti tutoꝛez: ibi. Quero. Et qualiter ſit fienda pꝛima citatio cum minoꝛes d bent citari: ibi. Quero. Et an tutoꝛi cōparenti ꝛ petenti dilat. ad exhibendum pupillum debeat dari. quero ſi tutoꝛ cum quo lis conteſtāda ſit ꝛ an ſit differentia an lis cōteſtetur cum pupillo vel tutoꝛe: ibi. Quero cum quo. Et quis debeat iurare de calūnia: ibi. Quero qs. Et an cuz minoꝛ ſuſcepit iudicium ſufficiat vnica auctoratio ad totum iudicium: ibi. Quero. Et an cum pupillus ſuſcepit iudiciuz cum auctoꝛitate tutoris poſſit poſtea tutoꝛ per ſe pꝛincipaliter aſſiſtere: ibi. Item quero. Et an ſi pupillus cōparet ſine auctoꝛitate tutoris poſſit dici cōtumax. ꝛ i queʒ ſint dirigenda v̄ba ſnīe vide in ſi.

Sufficit Tutoꝛ pōt dfendere pupillum per ſe vel ei defendenti auctorari ꝓut elegerit ipſe. ſed curator pōt defēdere adultuʒ per ſe vel ei defendēti auctorari ꝓut elegerit actor. Item tutoꝛ ꝛ curator pn̄t agere vel agentib⁹ auctorari ꝓut ipſi elegerunt. h̄. d. ꝛ eſt ſolēnis ꝛ magiſtralis caſus. Diuide pꝛimo loquitur in pupillo cōuēto. ſecūdo in adulto conuento. tertio de eis agentibus. ſecūda ibi in cauſis autē. tertia ibi: nō denegari. ¶ Op. ꝙ tutor ſatiſdet: vt. l. vulgo. j. eo. Sol. ibi erat dubium an ſit tutor: hic nō. ¶ Quero cōtra quem formabiſ libellus. Glo. dicit ꝙ pōt formari in ꝑſonā tutoris ꝛ in ꝑſonā pupilli: tu dicas ꝙ in pupillo ē electio tutoris: an ipſe rn̄deat tutorio noīe: an pupillo rn̄dēti auctoreſ. ꝛ iō poterit eē pꝛactica: qꝛ ꝑmo citeſ tutor: ꝛ interrogeſ an ipſe velit per ſe pupillū defendere: an pupillo defendēti auctorari ex eqtate. l. vbicūqz. ſ. de iterro. ac. ꝛ. ſ. de pe. here. l. q interrogat⁹. ꝛ ex hoc reddiſ actor certus q̄liter formet libellū: vel vt puto poterit formare generaliter libelluʒ ꝯ pupillū: ꝛ quālibet ꝑſonā ꝓ eo legitime cōparenteʒ ſeu defendentem ſeu interuenientē: ꝛ ita admittiſ cōſuetudo: rō qꝛ nō eſt in ꝑtāte ſui auctoris quem cōueniat: vt. l. i. §. qd autē. j. quorū le. ꝛ. l. quod in heredē. §. eligere. ſ. de trib. in adul